

การประชุมทบทวนนโยบายการค้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๑-๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

(สรุปผลการประชุมโดยคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก)

นาย Wang Shouwen ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (Assistant Minister of Commerce) เป็นหัวหน้าคณะของจีน โดยมีนาย Joakim Reiter เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรสวีเดนประจำองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นผู้อภิปรายนำ (discussant) โดยจีนได้รับคำถามก่อนการประชุมและคำถามเพิ่มเติมจากสมาชิกรวมทั้งหมดกว่า ๑,๗๐๐ คำถาม มีประเทศสมาชิกให้ความสนใจกล่าวถ้อยแถลงในการประชุมจำนวน ๔๗ ประเทศ อาทิ บรูไนในนามของอาเซียน แคนาดา สิงคโปร์ นอร์เวย์ ออสเตรเลีย เม็กซิโก จีนฮ่องกง สมาพันธรัฐสวิส นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา อาร์เจนตินา ชิลี บราซิล ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และไทย เป็นต้น

๑. ภาพรวมความเห็นของสมาชิก WTO ต่อระบบเศรษฐกิจการค้าของจีน

๑.๑ ในช่วงการทบทวนครั้งนี้ (๒๕๕๕-๒๕๕๗) จีนได้กลายเป็นประเทศผู้ค้าสินค้า อันดับหนึ่งของโลก ทำให้การดำเนินนโยบายใดๆ ของจีนจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลกและการดำเนินการใน WTO สมาชิกจึงเน้นย้ำว่า จีนต้องตระหนักถึงข้อเท็จจริงในเรื่องนี้และเห็นว่า จีนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการเป็นผู้นำด้านการค้าพหุภาคี

๑.๒ ประเทศสมาชิกชื่นชมกับการปฏิรูปของจีน และตอบรับกับการที่ผู้นำจีนเพิ่งประกาศแผนการปฏิรูป (reform agenda) ที่มีเป้าหมายสูงและครอบคลุมหลายประเด็นสำคัญ และสมาชิกหลายประเทศตั้งคำถามเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปด้านต่างๆ รวมถึง การจัดตั้งเขตการค้าเสรีนำร่อง China (Shanghai) Pilot Free Trade Zone

๑.๓ สมาชิกเห็นว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวภายหลังจากภาวะวิกฤติการเงิน อย่างไรก็ตาม จีนยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสมดุลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมาเศรษฐกิจจีนพึ่งพาการลงทุนและสินเชื่อทางตรง (directed credit availability) เป็นหลัก โดยในปัจจุบัน จีนได้เริ่มปรับสมดุลโดยพยายามเพิ่มปริมาณการบริโภคในประเทศ นอกจากนี้ สมาชิกเห็นว่า การค้าและการเปิดเสรีตลาดในประเทศที่เพิ่มขึ้นจะช่วยสร้างสมดุลของการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนด้วย

๑.๔ สมาชิกตอบรับกับการยื่นเอกสารแจ้งมาตรการภายใต้บทบัญญัติ Category A (notification of Category A provisions) ของจีนตามความตกลงการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Agreement) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ และกับการเปิดตลาดของจีนสำหรับสินค้าจากประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) ทั้งนี้ สมาชิกหลายประเทศขอให้จีนให้ความร่วมมือในการเร่งสรุปการเจรจาเพื่อขยายความตกลงเทคโนโลยีสารสนเทศ (expand the Information Technology Agreement) และเข้าเป็นสมาชิกความตกลงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (GPA) นอกจากนี้ สมาชิกแสดงความเชื่อมั่นว่า จีนจะให้ความร่วมมือในก้าวต่อไปของการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนงานเจรจาตามผลการประชุมรัฐมนตรี WTO ที่บาหลี (post Bali work programme)

๒. ประเด็นนโยบายและมาตรการการค้าของจีนที่ควรปรับปรุง

ประเทศสมาชิก WTO มีข้อเสนอแนะต่อจีนในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ความโปร่งใส ในฐานะที่เป็นประเทศผู้ค้ารายใหญ่ที่สุดในโลก จีนควรพัฒนาและปรับปรุงระบบการค้าให้มีความโปร่งใสและคาดการณ์ได้ โดยสมาชิกขอให้จีนให้ความร่วมมือตามกลไกด้านความโปร่งใสของ WTO เช่น การแจ้งการใช้มาตรการต่างๆ (notification obligations) ให้ทันสมัยตามพันธกรณี นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าจีนจะมีข้อผูกพันใน WTO ที่จะต้องเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า การค้าบริการ สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา การแลกเปลี่ยนเงินตรา ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในแหล่งเอกสารเดียว (a single journal) และต้องเผยแพร่เป็นภาษาทางการของ WTO ภาษาใดภาษาหนึ่ง แต่ในปัจจุบัน สมาชิกเห็นว่า จีนยังมีได้ดำเนินการด้านนี้อย่างเพียงพอ และขอให้จีนปรับปรุงการดำเนินการด้านนี้ต่อไป

๒.๒ การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายให้สอดคล้องกันในประเทศ สมาชิกเข้าใจถึงความยากลำบากในการดำเนินการของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายให้สอดคล้องกันในประเทศที่มีขนาดใหญ่เช่นจีน แต่สมาชิกก็เห็นว่า การดำเนินการที่แตกต่างกัน (implementation inconsistencies) ได้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจระหว่างจีนกับต่างประเทศและการทำธุรกิจในจีนเอง นำมาซึ่งปัญหาด้านการคาดการณ์ได้และความโปร่งใสที่เพิ่มขึ้น จีนจึงควรให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาเรื่องนี้ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการดำเนินธุรกิจและลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติที่มาจากการใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรม

๒.๓ บทบาทของรัฐ สมาชิกเห็นว่า รัฐยังคงมีบทบาทสูง (active role) ในพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ และจีนยังคงใช้นโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ รวมถึงอุตสาหกรรมที่อยู่ภายใต้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจ (state-owned enterprises) ซึ่งสมาชิกเห็นว่า ในบางครั้ง ก่อให้เกิดภาวะการกำหนดต้นทุนสูงเกินไป (overcapacity) และการขยายสินเชื่อที่สูง (excessive credit expansion) นอกจากนี้ สมาชิกเห็นว่า การแทรกแซงของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรและภาวะการแข่งขันของผู้ประกอบการ

๒.๔ อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (TBT) และมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) สมาชิกแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับข้อกำหนดทางเทคนิคของจีนที่แตกต่างจากมาตรฐานระหว่างประเทศและการไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (interested stakeholders) มีส่วนร่วมอย่างเพียงพอในกระบวนการจัดทำมาตรฐาน นอกจากนี้ สมาชิกตั้งคำถามเกี่ยวกับหลักฐานและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ (scientific justification) ของมาตรการ SPS บางมาตรการ และเรียกร้องให้จีนยกระดับความโปร่งใสและการคาดการณ์ได้สำหรับมาตรการเหล่านี้

๒.๕ ข้อกั่วงวลอื่นๆ ได้แก่ นโยบายอุดหนุน ข้อจำกัดสินค้าส่งออก (export restraints) และภาษีส่งออก ข้อจำกัดด้านการเปิดตลาดสินค้าบริการ การใช้มาตรการเยียวยาทางการค้าที่เป็นการตอบโต้ประเทศอื่น (retaliatory use of trade remedies) การบังคับใช้กฎหมายสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองข้อมูล ความลับทางการค้า (trade secrets) และข้อจำกัดสำหรับนักลงทุนในบางสาขา